

Exkluzivní rozhovor s Alainem de Benoist, čelním intelektuálem evropské Nové pravice a spoluzakladatelem Sdružení pro výzkum a studium evropské kultury (Groupement de Recherche et d'Études sur la Civilisation Européenne — GRECE), vedl Bryan Sylvain, jemuž s překladem pomáhal Mikayel Raffi.

Druhá část rozhovoru **[zde](#)**, třetí **[zde](#)** a závěrečná čtvrtá **[zde](#)**.

Předmluva *The Occidental Quarterly*

Jen málokterá myšlenková škola se alespoň přiblíží záběru a hloubce evropské Nové pravice, jež se zabývá kořeny indoevropské kultury, současnou biotechnickou revolucí – a vším mezi tím.

Dvojnásob to pak platí pro její dynamo v podobě jednoho z hlavních filozofických hybatelů francouzské Nové pravice, Alaina de Benoist. Francouzská Nová pravice (NP) přivítala nové století připravena k akci, což doložila vydáním Manifestu, jehož autorem byl spolu s Charlesem Champetierem právě Alain de Benoist. V dokumentu shrnuli vývoj NP od jejího zrodu v roce 1968 a na tomto základě vytvořili kritickým zhodnocením naší současné situace zbraň pro intelektuální bitvy budoucnosti. Manifest: Nová pravice v roce 2000 (*Manifeste: la Nouvelle*

Droite de l'an 2000) je dostupný online (česky vyšel jako příloha knihy Alaina de Benoist – **Totalitarismus**, Délský potápěč 2018 – pozn. DP), stejně jako životopis Alaina de Benoist a část jeho díla na stránkách Přátel Alaina de Benoist (*Les Amis d'Alain de Benoist*).

Tento rozhovor je výtahem z mnohem rozsáhlejšího interview rozebírajícího Manifest: Nová pravice v roce 2000. Pro mnohé anglicky mluvící čtenáře tak může být tento rozhovor prvním kontaktem s tvorbou NP, jen velice málo jejích materiálů bylo totiž zatím přeloženo do angličtiny. Zájemcům o hlubší studium doporučujeme knihy *New Culture, New Right: Anti-Liberalism in Postmodern Europe* Michaela O'Meary a *Against Democracy and Equality: The European New Right* Tomislava Sunice.

Čtenáře TOQ by mohl Manifest NP eminentně zajímat, stejně jako tito evropští myslitelé i oni totiž hledají onu klikatou a nebezpečnou Třetí cestu (podél napájecí /angl. doslova „třetí“/ kolejnice) mezi „paleo“ a „neokonzervatismem.“ TOQ pokračuje ve formulaci svých zásad (v současnosti je na deseti, z nichž se některé dokonale překrývají s postoji NP). Nová pravice se však může pochlubit více než třicetiletými zkušenostmi a vyhýbáním se pohodlným, avšak právě proto irelevantním intelektuálním ghettům, kam se tak rádi uchylují „překrásní poražení“, jak Sam Francis (ve své knize *Beautiful Losers: Essays on the Failure of American Conservatism*, 1993 – pozn. DP) nazval konzervativní hnutí. Jejím vývoj se tak pro nás může stát praktickou příručkou.

V těchto obtížných časech se musíme snažit přemostit propast oddělující USA a Evropu, protože sdílíme příliš mnoho pro obě strany drahocenného a hodného předání příštím generacím. Veškerý dialog podnícený rozhovory jako tento snad utuží úctu ke společné snaze, která sice uznává odlišnosti (u témat jako národní stát vs. impérium, rasismus vs. komunitářství atd.), ale staví je – v tomto dějinném momentě sdílených hrozeb a s ohledem na společné kořeny – do náležité perspektivy.

Přežije-li tento manifest – nezaměnitelně vyrostlý z určité civilizace v jejím určitém momentě – kultury i národy, díky nimž vůbec mohl vzniknout, bude to nepopíratelně katastrofa. Jestliže však naopak přinese nehynoucí slávu svým autorům, šířitelům a odvážnému předvoji, jemuž pomohl dospět až ke konstruktivnímu činu, pak všichni zúčastnění nepochybně jednali v duchu toho nejlepšího ze starobylé indoevropské tradice.

TOQ: Francouzská Nová pravice, založená roku 1968, vydala svůj první manifest až v roce 1999. Jaký je příběh za jeho vznikem? Proč jste s kolegou Charlesem Champetierem pocítili potřebu vydat manifest zrovna v tom momentě?

Alain de Benoist: Nová pravice ve skutečnosti vydala materiál podobný manifestu už v roce

1977 v podobě dílka *Dix ans de combat culturel pour une renaissance* (Deset let kulturního boje za obnovu). O dva roky později následovalo druhé rozšířené vydání, nazvané *Pour une renaissance culturelle* (Za kulturní obnovu). S Charlesem Champetierem jsme cítili potřebu přijít s novým manifestem především proto, abychom v něm mohli shrnout hlavní teoretické výsledky naší práce uplynulých dvaceti let. Také jsme si samozřejmě uvědomovali, jak výrazně se mezitím proměnil svět kolem nás. V roce 2000 jsme přešli nejen do nového století, ale také z poválečné éry do nové, přechodové, a velice odlišné od té, v níž došlo ke zrodu našeho hnutí. Jinak řečeno jsme nechali modernitu za sebou a vstoupili do postmoderního věku.

TOQ: Podle všeho jste k označení svého „metapolitického“ think-tanku přijal nálepku „Nová pravice“, přestože jste s ní nepřišli vy, ale kritici z médií. Proč?

AdB: S tímto označením „Nová pravice“ (*Nouvelle Droite*) vlastně přišel francouzský tisk v roce 1979, kdy jsme se ocitli v hledáčku médií z mnoha zemí světa. Nedá se říct, že bychom toto pojmenování přijali okamžitě. Navíc nám tato dosti nepřesná nálepka dá se říci uškodila – s ohledem na své politické konotace se totiž jen sotva může hodit pro označení myšlenkovou školu, která nikdy neusilovala o to vstoupit na politické kolbiště. Velmi vágní a nejednoznačně vymezená sémantika termínu „pravice“ jí zatěžuje nemalou mírou mnohoznačnosti a problematický je i překlad do angličtiny, protože to, co se jako „nová pravice“ označuje v Anglii a Spojených státech, nemá s naším myšlením vůbec nic společného. Nějaký čas se zkoušelo i pojmenování „nová kultura“, ale toto podobně vágní označení se nikdy neuchytilo. Jakmile se tedy „Nová pravice“ trochu zažila, zdálo se nevyhnutelné jméno přijmout, jakkoliv nikoliv bez výhrad. Osobně se výrazu snažím co možná nejvíce vyhybat.

TOQ: V americkém politickém diskurzu se pojem „metapolitika“ objevuje jen dosti zřídka. V Manifestu je definován takto: „Metapolitika není jiný způsob, jak se politicky angažovat. Není to ani ‚strategie‘, která by směřovala k prosazování intelektuální hegemonie; nechce ostatní postupy nebo postoje diskvalifikovat. Spočívá jen na zjištění, že v kolektivním vědomí, a vůbec v celé historii lidstva, hrají rozhodující roli ideje. Ve světě, v němž uzavřené celky vyklidily pole propojené síti, v němž jsou orientační body stále neurčitější, spočívá metapolitická činnost v pokusu dát nejvyšší úrovni žití opět smysl pomocí nových syntéz, rozvíjet mimo profesionální politické zápasy rezolutně transversální způsob myšlení, a konečně i studovat všechny oblasti vědění, aby nabídla celistvý světónázor. To je náš cíl už třicet let.“ (Telos 115, jaro 1999). Jedná se o gramsciánskou výzvu ke kulturní revoluci, vnímané jako nezbytný předpoklad revoluce politické?

AdB: Význam termínu „metapolitika“ se podle mě až příliš zdůrazňuje. Jestliže Nová pravice navrhuje metapolitický postup, jenom tím dodává kolektivní rozměr něčemu, co teoretici a intelektuálové na individuální úrovni dělají odjakživa. V tomto ohledu lze naše hnutí přirovnat k Frankfurtské škole v meziválečném Německu. Snažili jsme se také připomenout, že přestože politická hnutí mění životy lidí, na formování jejich názorů a chování působí i ideje. Karteziánská a kantovská revoluce sehrály přinejmenším stejně významnou dějinnou úlohu jako ta francouzská nebo průmyslová. Takto chápaná metapolitika samozřejmě může mít i

politické dopady. Francouzská revoluce by se jistě nemohla odehrát ve své historické podobě bez činnosti osvícenských filozofů a encyklopedistů. K těmto bez výjimky nepředvídatelným politickým účinkům však docházelo úplně na jiné úrovni, než kde vznikaly myšlenky. Lenin by tak například bez dřívější Marxovy práce nikdy nebyl marxistou, což ovšem neznamená, že by Marx nutně schvaloval Leninův postup!

Think-tanky ve své americké podobě jsou pak něčím úplně jiným. Vytvářejí programy nebo dodávají ideje politikům a politickým stranám – o to však NP nikdy nešlo. I srovnání s Gramscim, které jsem sám použil, má jen omezenou platnost, jeho „organická inteligence“ totiž měla jednat ruku v ruce s politickou stranou (italskými komunisty). Náš cíl je podstatně jednodušší: co nejvíce rozšiřovat naše myšlenky a analýzy, a tak přispět ke změně myšlení i konání. Můžeme se samozřejmě ptát, jestli v našem světě hrají myšlenky stejnou roli jako v minulosti. Doba, kdy intelektuálové vládli jistou morální autoritou, přinejmenším tedy v zemích jako Francie, očividně minula. Akademický svět o svou prestiž přišel a byl nahrazen tím mediálním, jehož formy – hlavně televize – komplexnějšímu myšlení nejsou nijak nakloněny. Nabíledni také je, že k těm nejdůležitějším proměnám společnosti už dnes nedochází působením politických činitelů, ale nových technologií. Ideje si však uchovávají svůj význam při utváření hodnot a hodnotových systémů, na něž globální společnost odkazuje. Pro náš věk tak typické rozmnožení sítí v tomto šíření také jistě hraje významnou úlohu.

TOQ: V jakém slova smyslu vlastně Nová pravice patří na pravici?

AdB: Tuto otázku jsem si mnohokrát kladl i já sám. Než se však na tuto zcela legitimní otázku pokusím odpovědět, musíme nejprve přijít s uspokojivou definicí slova „pravice“, což nebude vůbec snadné. „Pravice“ se totiž liší zemi od země i epochu od epochy. Navíc nikdy nebývá monolitem: vždy existuje několik pravicí (stejně jako levicí), z nichž pak některé mají blíže k jistým levicím než ostatním pravicím. A konečně řada politických nebo ideologických témat a idejí v průběhu dějin přecházela z levice na pravici i naopak. Proto je obtížné najít společného jmenovatele spojujícího všechny rozličné pravice (což zrcadlově platí i pro levici). Mnozí se jej snažili definovat, nikdy však nedospěli k jednohlasně přijímanému výsledku – kritéria totiž jsou už ze své podstaty subjektivní a výjimky až příliš početné.

V posledních letech navíc pomyslná mlha jako by ještě dále zhoustla. Podívejte se například na všechny významné události poslední doby a jistě si všimnete „transversálních“ (příčných, levo-pravých – pozn. DP) rozkolů tradiční politické příslušnosti. Mezi stoupenci evropské integrace tak nalezneme levicové i pravicové subjekty, totéž i mezi odpůrci války v Iráku. Zároveň jsme svědky proměn volebního chování, s tím jak stále více lidí volí v zásadě nahodile: někdy levici, jindy pravici. To naznačuje, že tradiční základny konvenčních politických příslušností – ať už jde o ty generační, sociologické nebo náboženské – postupně mizí. Když tak dnes o někom uslyšíme, že je „pravičák“ nebo „levičák“, o tom, co si myslí o konkrétních současných problémech, nám to příliš neprozradí. Pravolevé dělení tím pádem ve stále složitějším politickém prostředí pozbývá svou operační hodnotu a postupně jej začínají nahrazovat zajímavější dělení pojící se s otázkami federalismu, regionalismu, komunitarismu, sekularismu atd.

NP sama se pak nikdy neztotožňovala s tradicionalistickou, kontrarevoluční, fašistickou, jakobínskou nebo rasistickou pravicí – ani tou liberálně konzervativní. Rozhodně jsme se však učili od kritiků osvícenské filozofie, kteří se vždy mnohem častěji řadili na pravici než na levice. V záležitostech sociální kritiky však zpravidla odkazujeme na levicové autory, ať už se jedná o mutualistické křídlo francouzského socialismu (Proudhon, Sorel, Pierre Leroux, Benoit Malon a další) nebo moderní „levicové“ myslitele a spisovatele jako Ivan Illich, André Gorz, Herbert Marcuse, Cornelius Castoriadis, Noam Chomsky, Jeremy Rifkin, Benjamin Barber, Michael Walzer nebo Naomi Kleinová. Tento rozpor je skutečně jen zdánlivý, Nová pravice se totiž snaží být předvojem výše zmíněných nových dělení.

První část rozhovoru s Alainem de Benoist *European Son* vyšla v časopise *The Occidental Quarterly*, Roč. 5, č. 3 (podzim 2005).